

„Kodex leteckého modeláře“

Svazu modelářů České republiky (dále jen „SMČR“), s vědomím, že k jeho základním povinnostem patří vést své členy při modelářské činnosti k předcházení škodám na zdraví, majetku a životním prostředí vydává tento „Kodex leteckého modeláře“ (dále jen „KODEX“), který je považován za základ bezpečného provozování modelů letadel.

Bez ohledu na schopnosti každého jednotlivého modeláře a technické parametry modelu letadla musí modelář počítat s tím, že provozem modelu letadla může být způsobena škoda. S uvážením tohoto nebezpečí musí dodržovat nejen pravidla, která jsou stanovena obecnými právními předpisy, ale i zvláštní pravidla, která umožní dosáhnout přijatelné úrovně bezpečnosti při provozu modelů.

Cílem KODEXu je

- předložit obecná pravidla chování leteckých modelářů
- informovat o možných rizicích provozu modelu letadla a stanovit pravidla pro předcházení jejich vzniku nebo jejich minimalizaci,
- dodržováním pravidel podpořit zajištění bezpečnosti leteckého provozu,
- napomáhat leteckým modelářům porozumět problematice provozu civilního letectví,
- zvyšování ochrany zdraví, majetku, přírody a životního prostředí,
- posílit obecnou důvěru v bezpečnost provozu leteckých modelů na území ČR, ale i ne světě.

SMČR vyzývá všechny své členy sdružené v odbornosti leteckých modelářů, ale i další své členy sdružené pod jinými odbornostmi, kteří ve svém volnu provozují modely letadel, k dodržování tohoto KODEXu. SMČR zároveň vyzývá všechny ostatní osoby, které ve svém volnu provozují modely letadel, aby se k dodržování tohoto KODEXu dobrovolně přihlásili, případně aby se alespoň inspirovali v základních otázkách bezpečnosti provozu modelu letadla.

Zákonné předpisy a pravidla pro provoz leteckých modelů

Základním předpokladem jevědomí, že za provoz modelu zodpovídá a případné důsledky plynoucí z jeho provozování nese provozovatel - pilot modelu.

Na provoz modelů letadel se přímo nebo nepřímo vztahuje řada obecných právních a oborových předpisů.

Obecná úprava obezřetného chování a důsledky vzniku případné škody při provozu leteckých modelů jsou obsaženy v zákonu č. 40/1964 Sb., občanském zákoníku v platném znění.

Současná právní úprava civilního letectví a státní správy na úseku civilního letectví je obsažena v zákoně č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o civilním letectví“) a jeho prováděcím předpisu, jímž je vyhláška č. 108/1997 Sb., kterou se provádí zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Na provoz modelů letadel s maximální vzletovou hmotností nad 20kg se vztahuje zákon č. 49/1997 Sb, o civilním letectví, v platném znění a příslušné prováděcí předpisy, které na takový model letadla pohlíží podle § 52 jako na letadlo bez pilota.

Na provoz modelů letadel pro soutěžní účely a pořádání soutěží modelů letadel se vztahuje Sportovní řád FAI, část 4 – letecké modelářství a Sportovní řád České republiky pro letecké modeláře (dále souhrnně jen „Pravidla“).

Pro účely tohoto KODEXu se modelem letadla rozumí:

- model letadla určený pro sportovní a rekreační vyžití občanů, který je
 - těžší vzduchu
 - omezených rozměrů
 - s motorem nebo bez něj
- model letadla, který
 - není schopen nést člověka
 - nelze provozovat mimo vid pilota
 - není provozován za účelem zisku

Tímto se model letadla zásadně odlišuje od bezpilotních prostředků vyvinutých pro komerční, vládní, vojenské účely nebo vědecký výzkum.

Obecné zásady létání s modely

- Za rekreační létání se považuje nejen létání „pro radost“, ale i tréninkové lety s modely určenými pro sportovní účely, konané mimo organizované soutěžní akce pořádané pod hlavičkou organizací sdružující letecké modeláře.
- Za sportovní létání se považují nejen jednotlivé soutěžní lety, ale i tréninkové a jiné lety, konané v rámci organizované akce pořádané pod hlavičkou organizace sdružující letecké modeláře.
- Lety s modelem modelář provádí jen takovým způsobem, aby nedošlo k ohrožení bezpečnosti nejen osob a majetku na zemi, ale i ostatních účastníků letového provozu.
- S výjimkou, kdy tak povolí provozovatel letiště, se lety modelu letadla nesmí provádět v bezprostřední blízkosti civilního nebo vojenského letiště.
- Při létání s modelem v blízkosti letiště je povinností modeláře oznámit začátek létání na stanoviště řízení letového provozu a vyžádat si jeho souhlas s provozem modelu. Na stanoviště řízení letového provozu oznámí i ukončení létání s modelem.
- Lety modelů modelář neprovádí v zakázaných, omezených a nebezpečných prostorech a ochranných pásmech. Modelář získá a pravidelně aktualizuje informace o těchto podmínkách v místě, kde hodlá provádět lety s modelem letadla, z veřejně dostupných zdrojů.
- Model letadla se nesmí použít k přepravě nebezpečných látek nebo zařízení, které by mohly způsobit obecné ohrožení.

- Model letadla se nesmí použít ke shazování předmětů za letu, které by svojí povahou mohly způsobit škodu na zdraví, na majetku, na přírodě a životním prostředí.
- Modelář musí trvale udržovat vizuální kontakt s modelem letadla, přičemž i bez použití optických pomůcek musí být schopen rozpoznat přesnou polohu modelu ve vzduchu.
- Lety modelů letadel by neměly být prováděny do větší výšky, než ve které je schopen bez použití optických pomůcek bezpečně rozpoznat polohu modelu a svým jednáním zabránit střetu s jinými uživateli vzdušného prostoru. Přitom je povinen respektovat stanovené třídy vzdušného prostoru a pravidla pohybu v nich. Za tímto účelem by se měl modelář trvale zdokonalovat v odhadu výšky letu svého modelu letadla.
- Modelář, který řídí model letadla, musí sám nebo s pomocí další osoby trvale sledovat okolí a letový provoz, přičemž musí dávat přednost velkým letadlům a včas se jim vyhýbat.
- Let modelu letadla smí být prováděn jen tehdy, když dohlednost a hustota ostatního letového provozu umožňují pilotovi zabraňovat srážkám za letu, s výjimkou vzájemných srážek modelů letadel určených pro modelářský letecký souboj.
- Pokud má modelář pochybnosti o své schopnosti dokončit bezpečně let nebo zjistí okolnosti, které by mohly vést k ohrožení letu modelu, osob a majetku na zemi nebo ostatního letového provozu, musí let modelu letadla v nejkratší možné době bezpečně ukončit. V případě, kdy by pokusem o bezpečné ukončení letu modelu mohlo dojít k ohrožení osob a majetku na zemi nebo ostatního letového provozu, musí se pokusit navést model letadla na místo, kde k ohrožení nedojde a model letadla případně obětovat.
- Lety modelů letadel se nedoporučuje provádět v noci nebo za snížené viditelnosti.
- S ohledem na technické parametry, zejména na hmotnost a rychlost modelu, by měl modelář při létání dodržovat bezpečné vzdálenosti od osob a majetku na zemi nebo ostatních účastníků letového provozu.
- Jestliže to vyžadují konkrétní pravidla v příslušné kategorii, měl by modelář použít ochranné a bezpečnostní pomůcky, jak v průběhu soutěže nebo předváděcí akce, tak i při tréninku a rekreačním létání.
- Modelář nebude provozovat svůj letecký model pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek, které by mohly negativně ovlivnit jeho schopnost při ovládání modelu.

Pořádání organizovaných akcí

- Při sportovním létání s modelem letadla musí modelář dodržovat bezpečnostní opatření stanovená pravidly a řídit se místními a doplňkovými bezpečnostními pravidly a pokyny vyhlášenými pořadatelem organizované akce.
- Organizovanou akcí se rozumí nejen organizace a zajištění soutěže, ale i organizace a zajištění soustředění, propagačního vystoupení a setkání modelářů, organizací sdružující letecké modeláře
- Pořadatel organizované akce je povinen zajistit pro její pořádání vhodnou plochu odpovídající zákonům, pravidlům, účelu a předpokládanému rozsahu pořádané akce.
- Pořadatel organizované akce je povinen poskytnout účastníkům informaci o sjednaných výjimkách, místních a doplňkových bezpečnostních opatřeních.
- Pořadatel organizované akce, která může svým provozem zasáhnout do chráněného prostoru civilního nebo vojenského letiště, je povinen o této akci informovat provozovatele letiště a domluvit s ním případná doplňková bezpečnostní opatření.
- Pořadatel akce je povinen zajistit nejen bezpečnost účastníků akce, kteří se účastní aktivně létání, ale též všech přítomných osob jako jsou pořadatelé a návštěvníci akce.
- Při pořádání organizovaných akcí je povinností pořadatele vytýčit zřetelně jednotlivé prostory pro všechny zúčastněné osoby v odpovídajících bezpečných vzdálenostech .
- V případě, kdy provoz modelů letadel v souvislosti s akcí přesahuje svým charakterem obvyklé meze, poskytne pořadatel organizované akce včas Úřadu pro civilní letectví informaci obsahující předpokládané parametry modelářského provozu (průměrné a maximální charakteristiky modelů letadel, hustotu provozu, rozměry využívaného vzdušného prostoru, atd.) a domluví případná doplňková bezpečnostní opatření (např. vyznačení využívaného prostoru na zemi zřetelně viditelné ze vzduchu).
- Modelář při létání s modelem letadla v rámci veřejného vystoupení musí dodržovat bezpečnostní opatření, místní pravidla a pokyny vyhlášené pořadatelem veřejného vystoupení.

Konkrétní zásady létání s modely

- Letecké modely jsou rozděleny do především podle způsobu pohybu ve vzdušném prostoru a to:
 - volné modely
 - upoutané modely
 - radiem řízené modely
- Podle hmotnosti jsou modely rozděleny:
 - modely letadel do 20ti kg vzletové hmotnosti
 - modely letadel o vzletové hmotnosti od 20ti kg do 150 kg
 - modely letadel o vzletové hmotnosti vyšší než 150 kg

- Konkrétní zásady, bezpečnostní, stavební a soutěžní pravidla pro letecké modely do vzletové hmotnosti 20 kg jsou obsaženy v dokumentech Svazu modelářů České republiky:
 - Sportovní řád Klubu leteckých modelářů České republiky obsahuje veškerá bezpečnostní, organizační, stavební a soutěžní pravidla pro provoz modelů, jejich stavbu a soutěžní pravidla pro konání soutěží podle národních pravidel.
 - Sportovní řád FAI (Sporting Code FAI) – obsahuje bezpečnostní, organizační, stavební a soutěžní pravidla pro konání mezinárodních soutěží. Začíná obecnou částí, která specifikuje všechna pravidla a postupy spojené s činností leteckých modelářů a následují pravidla pro jednotlivé kategorie modelů.
- Na modely letadel o vzletové hmotnosti od 20ti kg do 150 kg a na modely letadel o vzletové hmotnosti vyšší než 150 kg, se doposud vztahuje zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o civilním letectví“) a jeho prováděcím předpisu, jímž je vyhláška č. 108/1997 Sb., kterou se provádí zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V Praze dne 28.10.2008

Schváleno předsednictvem KLeM ČR dne 8.11.08